

Утвърдил:

Диана Щерева

Директор ДГ "Пролет"

X Диана Щерева

Диана Щерева

Директор

Подписано от: DIANA ANGELOVA SHTEREVA

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО НАПУСКАНЕ НА ДЕЦА
В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ
НА ДГ „ПРОЛЕТ“, ГР. АСЕНОВГРАД
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027г.**

I. Въведение

Програмата за превенция на ранното напускане на образователната система е част от институционалната политика на ДГ „Пролет“ във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.), както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите на ДГ „Пролет“ се основава на водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

Основните нормативни документи, използвани за разработване на програмата:

1. Конвенцията на ООН за правата на детето.
2. Харта на основните права в Европейския съюз.
3. Законът за предучилищното и училищно образование.
4. Наредба за приобщаващото образование.
5. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).
6. Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.).

7. Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата за предучилищно и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
8. Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за прилагането му.
9. Етичен кодекс на работещите с деца.
10. Областна и общинска Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците (ако е приложимо).

Вътрешноинституционални документи:

1. Стратегия за развитие на детската градина.
2. Програмна система.
3. Правилници, програми, правила и др.

II. Водещи принципи при реализацията на програмата:

Законосъобразност – съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове.

Кохерентност – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни.

Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от образователната система.

Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.

Приемственост – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели.

Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рисковете от преждевременно напускане.

Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност.

Иновативност – създаване на нови и интензивни мерки и подходи за пълна интеграция на отпадналите от образователната система.

III. Основна цел:

Осигуряване обхвата в задължителното предучилищно образование и делът на 3 и 4-годишните деца в системата, като предпоставки за равноправно социално включване, пълноценна личностна реализация и не отпадане от училище.

IV. Оперативни цели:

1. Разработване и изпълнение на институционална политика за повишаване на обхвата в образователната система на деца от задължителна предучилищна възраст.

2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното отпадане от образователната система с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване включването в предучилищното образование на деца от рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от детската градина мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждеременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики и политики.
5. Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми, в резултат на което да намалее броят на децата в риск от отпадане.

V. Принципи на плана за изпълнение на програмата за превенция на отпадането на деца

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
3. Извеждане правата и интересите на децата.
4. Равнопоставеност и приобщаване на всяко дете: не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
5. Зачитане и приемане на индивидуалността и уникалността на всяко дете и гарантиране подкрепа на личностното развитие.
6. Осигуряване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование.
7. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.
8. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в дейностите на детската градина.

VI. Анализ на политиката на детската градина за превенция на ранното напускане на образователната система

1. Силни страни:

- ✓ Създадена е привлекателна и достъпна образователна среда;
- ✓ Обучени са учителите за работа с деца от етнически малцинства и от рискови групи – нисък социален статус, незаинтересованост на родителите, отсъстващи родители;
- ✓ опит от участието в национални програми и проекти;

2. Слаби страни

- ✓ детската градина няма набелязани и утвърдени мерки за намаляване на отсъствията по неуважителни причини.

1. Възможности за осъществяване на стратегическите цели:

- ✓ разработване на проекти;
- ✓ участие в Национални програми на МОН;
- ✓ нови форми за работа с родители;
- ✓ подобряване на взаимодействие с институциите, включени в Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ✓ осигуряване на допълнителни средства за изграждане на привлекателна и достъпна среда, за участие на децата в допълнителни дейности.
- ✓ обогатяване на съоръженията за спорт в двора на детската градина.

2. Рискове:

- ✓ не добра координация между институциите;
- ✓ миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването на семействата;
- ✓ проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от детската градина;
- ✓ недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативното отношение на родителите към образованието;
- ✓ липса на ефективни санкции за родителите;
- ✓ нисък жизнен стандарт в резултат на продължителна безработица.

3. Анализ на влиянието на причини, водещи до отпадане на деца от детска градина

- ✓ **Социално-икономически причини** – социалният статус на родителите оказва влияние както върху продължителността на обучение на децата, така и върху причините за тяхното отпадане. Трудова миграция на единия или и на двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина води до оставане на детето на грижите на близки роднини (родители, сестри, братя на родителите), които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата. Посочването на икономически причини за отпадането на деца от образователната система е често срещаното обяснение от страна на родителите им (лоши битови условия, нисък жизнен стандарт, ниски доходи, формирани предимно от социални помощи в резултат на безработица и др.);
- ✓ Друг сериозен проблем е, че образованието не е ценност за родителите, защото не е свързано с конкретна практическа полза – необходимостта от подпомагане на домакинството в ежедневните дейности (грижи за по-малко дете/деца, участие в осигуряване на прехрана и др.). Родителите не оказват съдействие на децата си за оставането им в образователната система, защото обикновено са с ниско или без образование и в повечето случаи безработни. Липсва интерес към изученото от децата през деня, към приятелския им кръг и средата, в която се развиват.
- ✓ **Здравословни и/или психологически причини**, които са свързани със здравния статус на децата. Рисковете за отпадане са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на образователните институции за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за

прилагане на приобщаващото образование. Психологически причини са свързани с неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение, страх и др.

✓ **Образователни причини**, които се проявяват в няколко насоки:

- обучителни трудности, породени от неразбиране на преподаваното (сложност, трудност), което води до незаинтересованост, липса на самочувствие, отегчение и това е причина за апатия и демотивация;
- не добро владение на български език или българският език не е майчин, което е причина за по-ниски образователни резултати;
- negliжиране на отсъствията, отказът от ходене в детска градина и отпадането – липса на контрол и подкрепа;
- неидентифицирани проблеми, свързани с тормоз, агресия и/или насилие, което води до неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение и др.
- ненавременно диагностициране на риска от отпадане;
- пътуващи деца – придвижването от местоживеенето до детската градина може да доведе до закъснения и непосещение, а в следствие и отпадане

4. Предложения за нови форми и методи за работа с деца, застрашени от преждевременно отпадане от детска градина:

4.1. Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

- отразяване движението на децата, проследяване на преместването, декларации за преместването от/до приемащите детски градини отразени в НЕИСПУО и съхранени в ЛОД на детето;
- проследяване приема и записването в първи клас;
- подаване на информация за деца, допуснали 3 отсъствия по неуважителни причини;
- търсене на съдействие от кметствата по населени места за установяване на контакт с родителите по местоживеене и обсъждане на мерки и действия за обхват, включване и превенция на отпадането;
- контрол от директора за коректно отразяване на отсъствията на децата.

4.2. Възпитателни мерки за превенция на отпадането:

- ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и вписването в регистър на застрашените от отпадане, както и на тези с обучителни затруднения;
- предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ранното отпадане на ниво детска градина;
- създаване на условия за индивидуални изяви на децата и мотивирането им за включване в дейности по интереси;
- групови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск;
- индивидуална и допълнителна работа с деца с продължително отсъствие – възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви;
- установяване на диалог детска градина – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с отдел „Закрила на детето“.

4.3. Работа с родителите:

- запознаване на родителите с нормативните актове и вътрешноинституционалните документи (правилници, правила, стратегия, програми и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и с дейностите за превенция на ранното отпадане;
- прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите – партньори на детската градина;
- индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

4.4. Работа с екипа на детската градина:

- изготвени документи, насочени към подобряване на организационно – административната култура на длъжностните лица;
- повишаване на квалификацията и методическа подкрепа.

5. Дейности за организация на взаимодействието

Дейност	Форми и време за изпълнение	Участници/ Отговорник	Забележка
Анализ на състоянието по обхвата на децата и неизвинените отсъствия при 4, 5 и 6-годишните деца.	Учебна 2026-2027 година и ежесмесчни сведения	Директор	Необходимо е по анализа да се приемат решения на Педагогически съвет, а ежесмесчните сведения да служат за конкретни действия
Идентифициране на деца от рискови семейства.	проучване на документи, разговори с родители	учители на групите.	Поддържане на Регистър
Планиране на дейности от Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Учебна 2026-2027 година	Директор	Конкретните дейности са част от Годишния план за дейността на детската градина.

Организационни дейности за включване на представители на детската градина в екипите за обхват.	Заповед на директора	Директор	Необходимо е да се спазват сроковете за обмен на информация
Подаване на информация чрез Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) при стриктно спазване на сроковете.	ежемесечно до 4-то число информация за отсъствията на децата от групите за задължително предучилищно образование	учители на групите, директор-администратор на ИСРМ	До 4-то число ежемесечно де се подават отсъствията на децата в НЕИСПУО към АСП
Изготвяне на писмени предложения до „Социално подпомагане“ за предоставяне на помощи в натура за идентифицирани потребности на децата.	при необходимост	учители на групите, директор	
Разработване и участие в проекти и национални програми.	съгласно сроковете в поканите за участие	директор	
Дейности по повишаване качеството на предучилищното образование за успешен старт на децата в училище: - прилагане на съвременни подходи за предучилищно образование – проучване на литература и добър педагогически опит, консултации, обмен на добра практика и др.; - проследяване постиженията на детето в началото и в края на	основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие; диагностични процедури; дейности за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти	учители на групите, директор	

учебната година със съответните процедури по избор на инструментариум, провеждане, вписване, докладване, запознаване на родителите, корекционна дейност въз основа на резултатите.			
Организация на образователна среда и осигуряване на необходимите ресурси: - привеждане на интериора в детската градина за нуждите на предучилищното образование; - осигуряване на познавателни книжки и учебни помагала; - осигуряване на дидактични материали и съвременни средства за обучение.	проучване на оферти; заявки	Директор домакин учители на групите	Необходими са действия по избор на доставчици, договори и заявки, получаване и разпределяне на маси, столове, кътове за игра и обучение; учебни материали, дидактични игри, лаптопи, таблети и съответния софтуер.
Създаване на представи и готовност за новата социална роля ученик.	педагогически ситуации за формиране на отношение към ученето	учители на групите	
Приемственост „Детска градина – училище“	Разработване на планове и графици за съвместни дейности с училищата от района	Директор учители на групите	Теми на съвместни дейности могат да бъдат: „Здравей училище!“; „Един ден на ученика“; „Какво е нужно на ученика“;

			„На гости в училище“
Повишаване интереса и приобщаване на децата и родителите към живота в детската градина чрез участие в кампании и събития, отбелязване на важни дати и др.	инициативи, свързани с важни дати и събития от живота на общността	директор	Дейности от Програмата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
Разнообразяване престоя на децата и обогатяване на емоционалните им преживявания чрез организиране на празници и развлечения	празници; куклен театър; срещи с известни личности	директор; учители на групите;	Разработеният План за празниците и развлеченията е част от Годишния план за дейността на детската градина
Осигуряване на ресурсното подпомагане от лицензирани доставчици на социални услуги, при спазване на указаните процедури в Наредбата за приобщаващото образование.	при необходимост	директор; координатор на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина	Дейностите от Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи трябва да служат и за целите на тази Програма
Идентифициране и подкрепа на деца с хронични заболявания за ограничаване на пречките пред тяхното учене и осигуряване на условия за личностно развитие/	при необходимост	директор; координатор на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина	
Установяване контакти с дирекция „Социално подпомагане“ и отдел	за всеки отделен случай	Директор	Спазване на процедури в зависимост от

„Закрила на детето“ при казуси, касаещи деца в риск от отпадане; мерки срещу родители, неосигуряващи редовно посещение на детето.			вида на отворения случай
Прилагане на разнообразни форми в работата с родителите и включването им в дейности с децата.	срещи, тренинги, работилници, беседи	учители на групите	
Допълнителна квалификация на учителите, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане и преждевременно напускане, за работа в мултикултурна образователна среда и работа с родителите.	курсове за обучение	Директор	
Осъществяване на дейности в образователната среда, съчетана с традициите	педагогически ситуации; празници	учители на групите	
Взаимодействие с НПО, Държавни агенции и Социални служби за обхващане на всички деца в предучилищно образование.	работни срещи	Директор; Членове на Екипите за обхват	
Осъществяване на ефективни мерки за превенция/недопускане на тормоз в детската градина.	целогодишно	Координационен съвет; учители на групите	Дейности в групите по Плана за превенция на агресията и недопускане на тормоз в детската градина.

Съвместни дейности с библиотеки.	разработване графици за посещения и съвместни инициативи	учители на групите	Реализиране на дейности във връзка с Национална седмица на четенето и др.
Обогатяване на библиотеките в групите – закупуване на книжки, играчки и кукли за пресъздаване на художествени произведения.	благотворителни акции	директор; учители на групите	

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- ✓ ранно откриване на заложите и способностите на всяко дете и насърчаване развитието и реализацията му, формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;
- ✓ осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо деца с риск от отпадане на ниво детска градина, основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието, съобразно установените потребности;
- ✓ създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на детска градина и участие в живота на детската общност в детската градина;
- ✓ подобрени резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими групи и на деца със специални образователни потребности.

С програмата са запознати всички членове на екипа на детската градина срещу подпис.

Програмата е утвърдена със Заповед на директора и публикувана на интернет страницата на детската градина.